

Ik had je nog zoveel willen zeggen

suggesties voor activiteiten

Das en Maatje zijn de beste vrienden. Vrienden die alles samen doen.

Samen spelen, samen praten, samen eten, alles samen.

En dan is daar opeens de dood in het leven...

Das en Maatje zijn niet meer samen. Das voelt zich heel alleen.

Dus gaat hij op zoek naar Maatje. Omdat hij Maatje mist.

En omdat hij zich niet meer zo alleen wil voelen.

En omdat hij Maatje nog zoveel wilde zeggen...

Of we het nu leuk vinden of niet, de dood hoort bij het leven. De dood in het leven is oneerlijk, onverwacht, onontkoombaar. In dit boek gaat het vooral over het omgaan met die dood. Hoe kun je toch nog zeggen wat je wilde zeggen tegen je maatje die er niet meer in levende lijve is? Op welke manieren kun je proberen het verdriet een heel klein beetje te verzachten?

Op een ingetogen manier nodigt *Ik had je nog zoveel willen zeggen* kinderen uit om te praten over het ongrijpbare van de dood, om het een beetje grijpbaar te maken.

Auteur en illustrator: Martine van Nieuwenhuyzen

24 pagina's, hard cover

ISBN 978 949 1740 12 1

Achtergrond

Het boek *Ik had je nog zoveel willen vertellen* maakt vast bij veel kinderen (en volwassenen) emoties los over de confrontatie met de dood die iedereen vroeg of laat meemaakt. Het boek is vooral ook geschreven als troost voor de achterblijvers, die ergens heen moeten met hun verdriet, de dood een plekje willen geven of een manier zoeken om aan hun overleden 'maatje' te denken.

Het kan in de school worden ingezet bij het overlijden van iemand binnen de school: een kind, een ouder of een leerkracht. Veel (basis)scholen beschikken over een rouwkoffer of verdrietkoffer. Met daarin boeken over de dood en hoe je met de dood om kunt gaan in de school. Daar kan dit boek een plekje krijgen.

De dood is gelukkig geen dagelijks onderwerp, maar kan natuurlijk wel ter sprake worden gebracht in een veiliger situatie, als er geen directe aanleiding is. Een boek als *Ik had je nog zoveel willen zeggen* is een mooie en redelijk veilige manier om kinderen een verhaal over troosten en rouwen te vertellen. Houd wel altijd de reacties van kinderen, die heel verschillend kunnen zijn, in de gaten. Het kan een optie zijn om dan ook de rouwkoffer er bij te pakken, om het thema dood te behandelen. Per slot van rekening hoort het onderwerp dood heel erg bij het leven ...

Gesprek over het boek in drie stappen

Ga een gesprek aan met de kinderen over het boek. Voer het gesprek open en vertel dat er geen goede of foute antwoorden zijn op de vragen die je stelt.

1. Voer eerst een gesprek **over het boek** en wat er gebeurt in het verhaal:

- Waarom is Das verdrietig?
- Wat wil Das doen in het boek? (nog wat vertellen aan Maatje)
- Hoe probeert Das met Maatje te praten?
- Wie helpen Das om met Maatje te praten?
- Hoe loopt het verhaal af?

2. Vraag vervolgens naar **de ervaringen** van de kinderen zelf met overlijden en verlies. Doe dit altijd met wat je al weet over wat kinderen hebben meegemaakt en in een veilige setting voor de kinderen. Kinderen gaan vaak op een eigen manier om met de dood. Sommigen kunnen er gemakkelijk over praten, andere kinderen praten er liever niet over. Zeg dat niemand iets hoeft te zeggen als hij of zij dat niet wil. Je kunt er ook voor kiezen een eigen ervaring met de dood te vertellen.

Maak eventueel gebruik van de volgende vragen:

- Heb je zelf een 'maatje' dat je mist? (vader, moeder, broertje, zusje, opa, oma, huisdier etc.)
- Denk je nog veel aan mensen die overleden zijn?
- Wat doe je om aan de mensen die dood zijn te blijven denken?

3. Geef met de kinderen **betekenis** aan het onderwerp 'dood' door een meer filosofisch gesprek. Ook hier zijn geen goede of foute antwoorden.

- Wat is dood?
- Is er leven na de dood?
- Kun je met iemand die er niet meer is toch praten?

Laat van je horen!

Das schrijft allemaal briefjes aan Maatje. In de hoop dat hij een antwoord krijgt. Tot slot hangt hij die briefjes op de bomen in het bos. De vrienden om hem heen geven de antwoorden en willen hem graag helpen.

Laat de kinderen Das ook helpen, en een antwoord sturen op een van de vragen die hij in het boek stelt. Dat mag in de vorm van een brief, een verhaal, een tekening, een gedicht of wat je maar wilt. Iets laten horen is zeker voor de naaste vrienden van belang.

Lief Maatje,

Ben je ver weg of juist dichtbij?

en

Wist jij dat de wind en de stroom hetzelfde zijn?

en

Waar ligt het geheime recept van jouw appeltaart?

Groetjes, Das

Meer informatie over omgaan met de dood, rouw en rouwverwerking

- De site <http://www.stichtingjongehelden.nl/> richt zich op leerkrachten, mentoren en zorgmedewerkers uit het basis- en voortgezet onderwijs. Er is specifieke informatie te vinden met praktische tips en links. Daarnaast zijn ook werkvormen rondom verdriet, rouw en de dood te downloaden.
- Een praktische site met een breed aanbod aan boeken en verdrietkoffers is www.in-de-wolken.nl